

РАД КАТЕДРЕ ЗА ИСТОРИЈУ ДРЖАВЕ И ПРАВА. — У 1958/59 школској години Катедра за историју државе и права одржала је десет састанака. На њима су нарочито разматрана наставна питања, а у првом реду проблеми наставних програма предмета Катедре. При изради наставних програма за историју државе и права и римско право Катедра се руководила потребом да студенти у I години правних студија добију сажету слику развоја државе и права као историских појава. Сем тога дошла је до изражаја тежња да правно-историске дисциплине интензивније остваре своју пропедевтичку улогу уводећи студенте у структуру појединих правних установа и, колико је то могуће, у целовите системе права.

Катедра је предложила да се у нови наставни план унесе и предмет историја политичких и правних установа Југославије. Пошто овај предмет, као опциони предмет IV године, улази у састав Катедре, расправљано је и о његовом наставном програму.

Предавања на општем курсу историје државе и права и римског права редовно су одржавана у зимском и летњем семестру. Предавања у зимском семестру била су, као и ранијих година, врло бројно посећивана па је због тога било неопходно, од почетка децембра до краја зимског семестра, одржавање дупле наставе из ових предмета. Вежбе из националне правне историје и основа опште историје државе и права одржаване су редовно током целе школске године. Посета на вежбама била је боља него претходне године. У II семестру организоване су обавезне вежбе за студенте I године. Студенти су показали нарочито велики интерес за обавезне вежбе из римског права. Према одговорима студената ове генерације у јунском испитном року може се закључити да су им обавезне вежбе знатно помогле да испитну материју савесније спреме а нарочито да извесне делове материје обраде с већим разумевањем.

За наградни конкурс поводом Дана Републике 29 новембра 1959, Катедра је одредила следеће теме: за историју државе и права: „Видовдански устав и Комунистичка партија Југославије“; „Постанак и значај Декларације о правима човека и грађанина од 1789“ а за римско право „Улога робовских побуна у развоју и пропасти римске државе“.

Иако су биле извршене све припреме за рад докторандских курсева они у протеклој години нису одржавани због малог броја пријављених кандидата већ је рад са докторандима обављен путем скупних и појединачних консултација. Катедра је и за следећу школску годину припремила курсеве за докторанде из области историје државе и права и Римског права.

Општи семинар за историју државе и права одржао је у протеклој години 10 састанака. На њима су читани и дискутовани реферати чланова Катедре, докторанада као и студената чији су радови били награђени поводом Дана Републике.

У оквиру сарадње Катедре са сродним катедрама других правних факултета у земљи и иностранству, гостовао је у Београду проф. Јулиус Бардак, управник Историског института из Варшаве. Он је у Општем семинару одржао предавање о методама историског проу-

чавања у Пољској. У протеклој години одржао је, као гост Катедре, предавање у Општем семинару и К. Бастаић, проф. правне историје на Правном факултету у Загребу, са темом: „О тимарској својини од XVII века надаље”. Најзад у току прошле године четири члана Катедре узела су учешћа у раду Другог конгреса историчара Југославије.

Поред других послова Катедра је разматрала и стање као и потребе у наставном кадру за извођење наставе на општем курсу па је с обзиром да је реч о предметима I године која је веома бројна, предложила расписивање одговарајућих конкурса. Такође су разматрани и планови научног рада појединих чланова као и дискутовано о мерама које треба предузети за њихово остварење.

У току прошле године штампани су следећи уџбеници за предмете Катедре: *Историја државе и права Србије у XX веку (1903—1914)* од др. Р. Гузине као и *Историја државе и права Србије у XIX веку (III издање)* од др. Д. Јанковића.

Катедра је у протеклој години бројала девет чланова, и то: три ванредна професора, три доцента, два асистента и један хонорарни виши стручни сарадник.

М. М.

РАД КАТЕДРЕ КРИВИЧНОГ ПРАВА И КРИМИНАЛИСТИЧКОГ ИНСТИТУТА. — У току школске 1958/59 год. Катедра је одржала девет састанака на којима су решавана текућа питања која су се пред Катедру постављала. Поред тога Катедра је разматрала и перспективни план свога научно-истраживачког рада, па је одлучила да се убудуће наставно-научни рад Катедре организује у оквиру Катедре а научно-истраживачки рад у оквиру Криминалистичког института. У том смислу изражен је план научно-истраживачког рада за период до 1965 год. којим је предвиђена обрада следећих тема: Криминалитет у привреди у НР Србији; Поврат код имовинских кривичних дела; Криминалитет малолетника у великим градовима и индустријским подручјима НР Србије; роком у кривичном поступку.

Пошто је у току школске године дошло до измена Статута Факултета а тиме и до измена наставног плана, Катедра је за све предмете Катедре израдила нове наставне програме саображене новом наставном плану. У вези са изменама плана наставе размотрено је и питање кадрова за извођење наставе па је у том смислу изражен перспективни план потреба кадрова за период до 1961 год.

Настава је у току школске године извођена редовно према важећем наставном плану. Поред редовних предавања и вежби коришћени су и други облици рада као консултације, вежбе по групама и др. Ради упознавања студената са практичним радом Катедра је организовала посете казнено-поправним домовима у Лепоглави и Сл. Пожеги као и васпитно-поправном дому за малолетнице у Сл. Пожеги. Исто тако организована је и посета Централном уреду за криминолошка истраживања у Загребу као и посете Окружном суду у Београду, Судско-медицинском институту у Београду и Психијатријској болници у Београду.

У оквиру наставе за припрему доктората одржани су докторандски курсеви из предмета катедра и то: из кривичног права са темом „Саучесништво“ (др. Ј. Таховић), кривично-судског поступка са темом „Кривични поступак као кривичнопроцесни однос“ (др. Д. Димитријевић) и из судске медицине са психијатријом „Урачунљивост појединих група психопатских типова“ (др. Д. Јевтић). Поред тога одржани су редовни састанци и консултације са докторандима. Обављена су два усмена докторска испита.

Општи семинар Катедре радио је преко целе школске године. На састанцима Општер семинара читани су и дискутовани докторандски семинарски радови.

У току школске године приступило се и реорганизацији Криминалистичког института у смислу закона о организацији научног рада. У ту сврху израђена су правила Института и поднета на одобрење Факултетској управи.

Рад у Криминалистичком институту развијао се углавном у области криминалистике и имао је претежно наставни карактер. У сарадњи са стручном групом за криминалистику одржавана су два криминалистичка течаја — нижи и виши, од којих сваки траје по годину дана са по два часа недељно и на којима је било окупљено: на нижем 250 а на вишем 85 слушаљаца. Наставу и вежбе на овим течајевима изводили су поред факултетских наставника и стручњаци из праксе. Истовремено је у фотолабораторији Института радио и течај криминалистичке фотографије. У току рада ових течајева биле су за слушаоце организоване две посете Криминалистичко-техничкој централни Државног секретаријата за унутрашње послове НР Србије.

У протеклој години Институт је добио од Државног секретаријата за унутрашње послове НР Србије, у виду помоћи, низ инструмената и апарата чиме је омогућено знатно проширење рада.

Катедра има једанаест чланова, и то: 1 редовног професора, 2 ванредна професора, 2 доцента, 2 хонорарног доцента, 1 хонорарног предавача и 3 асистента.

М. Љ.

РАД КАТЕДРЕ И ОПШТЕГ СЕМИНАРА ЗА ГРАЂАНСКО ПРАВО. — Међу различитим питањима којима се бавила Катедра нарочита пажња била је посећена организовању наставе на општем и докторандском курсу, раду са стипендистима, изради плана научног рада и др. Настава на општем курсу из предмета Катедре извођена је без сметње а према плану који је начињен крајем прошле школске године. — На сталном послу побољшавања наставних програма извршена су извесна скраћивања у програму предмета грађанско право I део (општи део, стварно и наследно право) док је настава на другим предметима Катедре извођена према неизмењеним програмима. Катедра је са успехом организовала обавезне вежбе из предмета породично право. Осим тога поједини чланови Катедре су помагали у извођењу обавезних вежби из других предмета I године. Према непотпуним подацима, изгледа да је увођење обавезних вежби на I години дало добре резултате — бар ако се суди према успеху из предмета породично право у јунском испитном року. — У протеклој години била су организована два курса за докторанде: један са темом: „Економски однос и грађанскоправна норма“ који је држао проф. А. Гамс и други са темама: „Средства привредних организација“ и „Удруживање у привреди“ који је држао хонорарни професор Н. Балог.

На Катедри је у протеклој школској години радило 10 стипендиста за последипломске студије. Рад са њима био је организован као и раније: за сваког стипендисту одређен је наставник који са њим одржава стални контакт, указује му на литературу, пружа помоћ у избору тема за семинарске радове и прати његов рад уопште. Иначе стипендисти редовно учествују у раду докторандских течајева и Општер семинара. Резултат овако организованог рада огледа се и у томе што је 7 стипендиста положило усмени докторски испит.

Општи семинар за грађанско право одржао је у прошлој години 25 састанака. Као и ранијих година, и током протекле године на састанцима семинара читани су и дискутовани реферати поводом судских случајева, првенствено оних у којима се третирају питања спорна у теорији или судској пракси. И протекле године састанцима семинара присуствовали су поред студената, доктораната и стипендиста, такође и судије највиших судова и други правници из праксе, што је стално обезбеђивало корисно повезивање теориске анализе са практичним питањима. Састанци семинара трајали су у пореску 4 академска часа, док је број присутних износио око 35. Радом семинара руководио је и прошле године његов шеф проф. М. Константиновић. Прошле године уведена је пракса да се сваки реферат умножи у потребном броју примерака и благовремено достави учесницима семинара ради проучавања и припреме за дискусију.

Катедра је протекле школске године радила и низ других послова тако је: расправљала о увођењу и организацији посебних течајева, давала стручно мишљење о кандидатима за стипендисте, утврдила потребе у наставницима и асистентима за период од наредне 3 године, одредила теме за наградни конкурс поводом 29 новембра 1959, начинила распоред рада за идућу школску годину и др.

У току протекле године из предмета Катедре изишли су следећи у.беници: *Увод у грађанско право* и *Основи стварног права* од проф. А. Гамса (нова издања) и трећи део скрипата из грађанског поступка.

У прошлој школској години број чланова Катедре износио је 21, и то: три редовна професора, један хонорарни редовни професор, три ванредна професора, један хонорарни ванредни професор, шест доцената, један хонорарни доцент и шест асистената.

С.

РАД КАТЕДРЕ ЕКОНОМСКИХ НАУКА. — Рад Катедре у протеклој школској години карактеришу напори за решавање проблема наставе. Главни део ангажовања у овом погледу везан је за израду предлога измена и допуна Статута Правног факултета, којим је измењена досадашња физиономија и садржај предмета Катедре. Осим овога проблема, Катедра се посебно бавила израдом плана потребног наставног особља до краја 1961 године, као и утврђивањем распореда наставног особља за нову школску 1959/60 годину. За решавање ових питања Катедра је одржала 7 састанака са унапред утврђеним дневним редом и више кратких састанака сазиваних по потреби.

Редовна настава се у протеклој школској години одржавала према предвиђеном наставном плану и програму у којој је учествовало: један редовни професор, пет доцената и један асистент. С обзиром да је број наставног особља недовољан, Катедра је учинила предлог за расписивање конкурса за два ванредна професора и два асистента.

У организовању испита Катедра је имала низ врло озбиљних тешкоћа чији су узроци: недовољан број наставника, немогућност организовања сарадње са хонорарним испитивачима и велики број пријављених испита у свим испитним роковима. Ово нарочито важи за предмет статистика из кога је у протеклој школској години предметни наставник испитао 2.621 студента!

Поред наставе на општем курсу у току прошле школске године редовно је одржаван и докторандски курс и то у облику предавања и семинара. На курсу из предмета наука о финансијама др. Јован Ловчевић је у току оба семестра држао предавања са темом: „Варијанте пореза на промет“. На докторандском курсу из економске по-

литике др. Велимир Васић излагао је „Систем кооперације и савремене методе преображаја наше пољопривреде“.

У погледу сарадње са институцијама и стручњацима ван Факултета, Катедра је имала доста широк план који није могла да оствари у току ове школске године. У делу програма који је испуњен значајно је забележити посету проф. Ђ. Стефаниа из Фераре, који је студентима одржао једно популарно предавање о систему пореза у Италији.

Посебан вид сарадње Катедре са институцијама и стручњацима у иностранству претстављају посете чланова Катедре неким институцијама и појединцима научницима у иностранству као: др. М. Самарџија (Зап. Немачка), др. Ана Жилић-Јурин (Кембриџ) и др. И. Максимовић (Лондон).

У току прошле године штампани су следећи уџбеници и скрипта за предмете Катедре: *Наука о финансијама са финансиским законодавством* (књига II), од проф. Ј. Ловчевића, *Економска политика I део* (увод и општи део) од проф. В. Васића; *Политичка економија, II део* (производња) од доц. И. Максимовића, док су скрипта *Основни статистичке методологије са уводом у демографску и кривичносудску статистику* од доцента Љ. Шкаре спремљена за штампу.

Љ. III.

РАД КАТЕДРЕ ЗА ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ. — У току школске 1958/59 године, Катедра за политичке науке је одржала седам састанака. Највећи број састанака био је посвећен питањима наставе: организовању редовног и специјалних курсева, методима извођења наставе, семинарима, а посебно раду студентских група и организовању обавезних вежби.

У оквиру проблема наставе посебна пажња била је посвећена питањима наставних програма. Постојећи програми су ревидирани, међусобно усаглашени и скраћени, где је било потребно, при чему су узети у обзир и програми нових предмета како би се у што је могуће већој мери избегла понављања и одговорило препорукама Народне скупштине о реформи наставе. У складу с тим дефинитивно су утврђени програми следећих предмета: увод у право, социологија, уставно право, управно право и радно право. Поред тога вођена је и начелна дискусија о програмима нових предмета које уводи нови Статут Правног факултета: упоредно уставно право, теорија државе, савремени социјалистички систем, социологија насеља, социјална патологија, социјална психологија.

Катедра је и даље развијала поједине облике рада који су се показали као погодне форме за усавршавање наставе — на првом месту студентске групе семинаре и др. Рад са студентским групама је форма коју Катедра практикује већ више година и она сваке године показује све више своје позитивне стране. У протеклој години знатно је повећано учешће студената у радним групама. Општи семинар је наставио са праксом заведеном у школској 1957/58 години. То су састанци на којима се расправља о питањима праксе из управног и радног права. Састанцима овог семинара присуствују, поред наставног особља и студената, и други правници из Врховног суда, народних одбора и др. Теме ових семинара су биле следеће: из области радног права: трипартитна подела међународне организације рада (и друга питања у вези с овим); проблем законитости отказа; принцип објективне одговорности за учињену штету у радном праву; привремени радни однос; неки проблеми у вези васпитања одраслих (ученици у привреди и сл., поводом реформе наставе);

из области уставног права: ђутање администрације; обавезност пресуде донете у управном спору (да ли пресуда везује сам суд); проблеми у вези са применом закона о управном поступку.

Докторски курс је и ове године редовно одржан у облику предавања, односно консултација и семинара. На курсу из уставног права проф. Ј. Ђорђевић је држао предавања о „Политичком систему социјализма“; из управног права проф. Н. Стјепановић је држао консултације о „Проблемима управног права из праксе“; на курсу из основа наука о друштву проф. Р. Лукић је држао предавања о „Детерминизму друштвених појава“; из радног права проф. А. Балтић — о „Законодавству међународне организације рада у југословенској пракси“; а из историје политичких теорија доцент М. Ђурић — о „Социјалној утопији и утописком социјализму“.

Бројно стање чланова Катедре је следеће: 3 редовна професора, 1 хонорарни редовни професор, 1 ванредни професор, 5 доцента, 1 хонорарни доцент, 5 асистената. На Катедри је радио и један стипендиста.

И. С.

ПРИМЉЕНЕ КЊИГЕ

- Dr. Radomir Lukić: *Osnovi sociologije*. (Popularna pravno-politička biblioteka, sv. 11). Beograd, Savez udruženja pravnika Jugoslavije, 1959, 380 str., cena 400.— din.
- Цветко Костић: *Облици наших породица (Différentes formes de nos familles)*. Београд, 1958, 22 стр. (Из „Гласника Етнографског института“ Српске академије наука, VII, 1958.)
- Михаило Ђурић: *Идеја природног права код грчких софиста*. Докторска дисертација (Одбрањена 27 децембра 1954). Београд, 1958, издање Универзитета, 126 страна.
- Nicola Abbagnano: *Problemi di Sociologia*. Torino, 1959, Taylor, 210 pp.
- Dr. Bihari Ottó: *Az Allamhatalmi Es Allamigazgatási Szervek Hatáskörének problémái. (Einige Probleme der Befugnisse der Organe der Staatsmacht und der Staatsverwaltung.)* (Са резимеом на руском и немачком језику). (Studia iuridica auctoritate Universitatis Pécs publicata, 5.) Budapest, Tankönyvkiadó, 1959, 15 pp.
- Dr. Szotácki Mihály: *A Jogi Akarat Osztálytartalma. (Der Klasseninhalt des Rechtswillens.)* (Са резимеом на руском и немачком језику). (Studia iuridica auctoritate Universitatis Pécs publicata, 6.) Budapest, Tankönyvkiadó, 1959, 30 pp.
- Dr. Földvári József: *A Visszaesés Ertékelése A Büntetőjogban. (Die Grundfragen des Rückfalls.)* (Са резимеом на руском и немачком језику). (Studia iuridica auctoritate Universitatis Pécs publicata, 7.) Budapest, Tankönyvkiadó, 1959, 32 pp.